

Toelichting CvB op classroom scanners

Beste medewerkers en studenten,

We kunnen ons voorstellen dat jullie vragen hebben naar aanleiding van de artikelen in Mare en het Leidsch Dagblad van afgelopen week over de nieuwe classroom scanners van de universiteit, die sinds de start van dit collegejaar zijn opgehangen in gebouwen en collegezalen. Er is onrust over gerezen en dat begrijpen wij. We willen in deze mail antwoord geven op vragen die er leven en hiermee hopelijk zorgen wegnemen.

Wat zijn classroom scanners en waarom hangen ze in universitaire gebouwen?

In het coronajaar 2020 heeft de universiteit een telsysteem met scanners in gebruik genomen om de aanwezigheid van studenten en medewerkers in alle universitaire gebouwen te kunnen meten. Tijdens de coronapandemie is dit waardevolle informatie gebleken. Hiermee konden we (en kunnen we nog steeds) monitoren hoeveel mensen op elke locatie aanwezig zijn en kan de universiteit nagaan of we voldoen aan de regelmatig veranderende coronamaatregelen van de overheid die moeten voorzien in een optimale veiligheid voor studenten en medewerkers. Er zijn vorig jaar circa 80 telsystemen (scanners) geïnstalleerd bij de in- en uitgangen van universiteitsgebouwen, met uitzondering van de gebouwen van het LUMC.

Gekozen is voor dit systeem omdat het van de beschikbare systemen het meest nauwkeurig en onherkenbaar personen telt, onze privacy goed te waarborgen is, en aan andere systemen juist privacyrisico's kleven, die niet uit te zetten zijn (denk aan een systeem op basis van wifi-tracking).

De ervaringen met dit systeem waren zo positief – de scanners zijn betrouwbaar, nauwkeurig en de privacy is te garanderen – dat de universiteit besloot eind 2020 om niet alleen de bezetting van de gebouwen, maar ook van de collegezalen te meten (dit leggen we hieronder verder uit), ook omdat steeds meer coronamaatregelen betrekking hadden op de collegezalen. De Privacy Officer en de Functionaris Gegevensbescherming hebben zorgvuldig naar de systemen gekeken en deze als veilig beoordeeld. Ook de Universiteitsraad heeft met de aanschaf ingestemd.

Wat is het voordeel van de scanners – wat kunnen we ermee?

Met de classroom scanners kan de universiteit gedurende elke periode van het jaar en elk moment van de dag de bezetting en benutting van onderwijszalen monitoren via een dashboard, en direct bijsturen indien nodig. Zo kan de universiteit bijvoorbeeld bijsturen als er meer dan 75 mensen in een zaal zijn, het maximum volgens de huidige coronamaatregelen. En, buiten de pandemie draagt het bij aan relevante informatie voor onze roostermakers: voor een zaal voor 300 studenten die slechts door 60 mensen wordt gebruikt, kan een volgende keer een kleinere zaal worden geboekt. Ook komt het voor dat er collegezalen zijn geboekt, die toch niet worden gebruikt: dit noemen we 'no show'. Dat is zonde en niet duurzaam. Door dit tijdig te signaleren middels de scanners, kan zo'n zaal snel worden vrijgegeven voor bijvoorbeeld extra studieplekken. Tenslotte leveren de gegevens over de bezetting relevante informatie op voor nieuwbouw-/verbouwplannen van de universiteit.

In de zomer van 2021 zijn daarom meer tellers opgehangen. Sinds de start van dit collegejaar hangen in totaal 371 personentellers in de universiteitsgebouwen, deze hangen niet in de gebouwen van het LUMC. Collegezalen met meerdere ingangen hebben ook meerdere tellers. Doordat de meeste scanners bij de ingang van een collegezaal hangen, noemen we ze classroom scanners.

De scanners zijn inmiddels handmatig gevalideerd en gekalibreerd, om er zeker van te zijn dat de scanners geen mensen dubbel tellen en alle uitgangen worden meegenomen, en de gegevens over bezetting en aantallen dus zo betrouwbaar mogelijk zijn.

Wat kunnen de scanners nog meer en wat zijn risico's?

Classroom scanners hebben 4 privacy-instellingen. Deze instellingen bepalen wat de gebruiker van de software kan zien. Bij 0 komen mensen zichtbaar in beeld. Vanaf niveau 1 zie je geen personen meer in beeld, alleen vloer en looproute. Bij niveau 2 zie je alleen nog een looproute en bij niveau 3 helemaal niets meer, maar er kan nog wel geteld worden. De scanners van de universiteit hebben altijd op niveau 1 gestaan en daardoor is gegarandeerd dat niemand herkenbaar in beeld is geweest. Ook zijn/worden geen beelden vastgelegd of bewaard. Elke classroom scanner beschikt namelijk over een privacyfilter, waardoor de videostream standaard uit staat. Zowel de universiteit als de leverancier kunnen geen personen zien of identificeren.

Op advies van de Functionaris Gegevensbescherming is in 2020 een zogeheten verwerkingsovereenkomst met de leverancier opgesteld. Hierin zijn afspraken over privacy-instellingen en beveiliging nauwkeurig vastgelegd en omschreven. De overeenkomst zegt over de scanners onder meer: '...zetten beelden realtime om in anonieme tellingen'. En 'Hierbij worden de beelden niet opgeslagen en verlaten deze de sensor niet'. Beelden worden dus niet bewaard. Ook is vastgelegd dat de leverancier niet bij de gegevens kan en niet bij de instellingen. De universiteit noch de leverancier kunnen mensen herkenbaar in beeld zien.

Wat is er aan de hand (geweest)?

Als extra beveiligingsmaatregel zijn de classroom scanners verbonden met een virtuele LAN (VLAN) van de universiteit. Dit is een geïsoleerd en beveiligd netwerk binnen het universitaire netwerk. Dat houdt in dat de scanners niet van buiten het universiteitsnetwerk te bereiken zijn. De universiteit heeft onlangs vastgesteld dat door een menselijke fout twee van de 371 scanners buiten dit veilige VLAN waren beland. Een van de scanners was buiten gebruik. Van de andere scanner kon je alleen via google extern zichtbaar een inlogpagina benaderen. Hierop is niets zichtbaar als je niet beschikt over inloggegevens en wachtwoord waarmee de pagina beveiligd is. Hierdoor zijn er geen gegevens van personen zichtbaar geweest of gelekt. De fout is inmiddels hersteld, alle scanners bevinden zich binnen het beveiligde netwerk.

Wat gaat de universiteit nu doen?

De universiteit werkt nog maar kort met de 371 scanners, en was nog aan het testen met het systeem. De scanners stonden bij de aanvang ook om die reden op privacyniveau 1 (alleen vloer en looproute zichtbaar ten behoeve van tellingen). Inmiddels is uitvoerig getest met privacyniveau 3, het hoogste niveau, waarmee wel geteld wordt maar niets te zien is. Op basis hiervan heeft de universiteit besloten dit niveau per omgaande te handhaven. Daarnaast wil de universiteit een versnelde externe audit laten uitvoeren, om alle eventuele zorgen over het systeem weg te nemen.

Communicatie

Tenslotte is een les die we trekken dat we meer aandacht hadden moeten besteden aan communicatie met jullie – onze medewerkers en studenten. Dit is te laat op gang gekomen, doordat alle aandacht uitging naar het ophangen, uittesten, kalibreren en valideren van de kengetallen van het nieuwe systeem. Juist vanwege alle privacyaspecten die we kunnen en willen borgen, dient dit zo goed en zorgvuldig mogelijk te gebeuren. Maar dit geldt eveneens voor de communicatie, dat had dus zeker beter gekund en daar leren we van.

Meer informatie

We hopen met deze mail eventuele zorgen te hebben weggenomen en vragen te hebben beantwoord. Heb je nog andere vragen over het telsysteem en de nieuwe classroom scanners, neem dan contact op met de mensen die er alles van weten via info@ufb.leidenuniv.nl.

Met vriendelijke groet,

Martijn Ridderbos (vicevoorzitter),

Mede namens Annetje Ottow (voorzitter) en Hester Bijl (rector magnificus)

College van Bestuur